

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre: 72 korona Egész évre 84 korona
Negyedévre: 18 korona Negyedévre 21 korona
Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Széchy Deák-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kizárólag a hazánkat érdeklő híreket közli. Előfizetőknek a külföldi postaköltséget a szerkesztőség nem vállalja. A közlésért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Ha a románok Réven lesznek.

A román csapatok elé gördült akadályokat három-négy napon belül elhárítják és akkor nyitva áll előttük az ut Nagyváradig. A vasutigazgatóság munkásosztályai javítják a pályát s kilátás van rá, hogy három napon belül kijavítják az ejtett sérüléseket.

Mivel azonban a román csapatok vezetői meggyőződtek arról, hogy előzetes híradás nélkül kellemetlen incidensek és félreértések származnak, ezután már csupa elővigyázatból sem fognak híradás nélkül városok felé nyomulni.

Ennek a véleményének adott kifejezést *Tulburu* György főesperes is. A Körös-híján álltunk s ott mondta a következőket:

— Ha a románok Réven lesznek, akkor már okvetlen futárt menesztetek Nagyváradra a kormánybiztoshoz, hogy fölvehessék vele a megszállás ügyében a tárgyalásokat. Semmi körülmények közt sem fognak váratlanul megjelenni. Az első most az, hogy a vasutat helyrehozzák, azután futárt küldenek s ha a város vezetőivől tárgyaltak, el-

küldik a szállásbírákat, akik aztán pontosan megmordják majd, hogy mikor érkeznek.

Körösfeketetőt megszállották.

Tegnap délután Csucsá felé hirtelen megszakadt a telefonösszeköttetés. Este 9 órakor tudtunk Élesddel beszélni, Csucsával már nem lehetett, mert Körösfeketető községet, amely Csucsán innen mintegy 15 km. re, de Királyhágón túl van, a románok már megszállották.

Az előnyomulás különben lassan halad előre, mert a magyar csapatok is lassan vonulnak vissza és visszavonulásaik közben a vasuti sineket mindenütt felszedik, hogy az előnyomulást a lehetőség szerint meglassítsák.

Körösfeketető megszállása következtében a Kolozsvár felé menő személyvonatra vonatkozólag az az intézkedés történt, hogy a személyvonatot csak Barátháig engedje a nagyváradai forgalmi főnökség.

Bánffyhungyadra háromszor vonultak be.

A román megszálló csapatnak az a része, mely Nagyvárad felé folytatja előnyomulását már tegnapelőtt bevonult Bánffyhungyadra.

Bánffyhungyad megszállásáról tegnap este kerülő úton a következő részleteket kaptuk:

A románok kedden délelőtt 11 órakor vonultak be először a városba. Bevonulásuk után egy pár percre azonban olyan előre nem látott akadályok gördültek a pihenő megtartása elé, hogy kénytelenek voltak a csapatokat kivonni a városból. Délután 2 óra körül ismét bejöttek, de ugyan-

abból az okból még akkor sem lehetett a megszállást foganatosítani. Este 6 és 7 óra között aztán végre sikerült a román parancsnoknak érvényt szerezni a megszállási parancsnak.

Annak, hogy Bánffyhungyadra háromszor is be kellett menni a románoknak, csak az lehet az oka, hogy Kolozsvárról csak kis számú sereg indult el és annak is egy része Szatmár felé kanyarodott. Mindig újabb és újabb csapatok érkezését kell tehát megvárni, hogy a további mozdulatokat zavartalanul lehessen végrehajtani.

Izgalom Kolozsvárott Apáthy letartóztatása miatt.

Apáthy István fő kormánybiztos tegnap délelőtt Neculcea tábornok a román megszálló csapatok parancsnoka letartóztatta. A megdöbbentő eljárás okot az adott, hogy a szilágy megyei Czigányi községben magyar katonák megtámadták a román reguláris csapatokat és 9 román katona életét vesztette. Az összeütközést a tábornok annak tulajdonítja, hogy a fő kormánybiztos titokban izgatott a megszálló román katonaság ellen.

Apáthy fő kormánybiztos erőteljesen tiltakozott a gyanúsítással és a letartóztatással szemben, s rámutatott, hogy

éppen arra irányította törekvését, hogy az összeütközéseket elkerüljék s ezért mondott le a fegyverszüneti szerződésben biztosított jogról is, hogy a magyar fegyves erőt Kolozsvárott tartsa.

Neculcea tábornok Apáthy fő kormánybiztos, az európai nevű ősz tudóst szigorú őrizet alá helyezte és 900.000 korona hadisarcot rótt ki a fő kormánybiztosra. A hadisarcot 24 óra alatt kell megfizetni.

A fő kormánybiztos letartóztatása — mint Kolozsvárról jelentik — csak az esti órákban került nyilvánosságra és a közön-

ség körében óriási izgalmat keltett. Mindenki, aki ismeri Apáthy Istvánt, tudja róla, hogy egyenes, nyílt magyar ur, aki a nehéz napokban hivatalához méltó komolysággal teljesítette nehéz kötelességét.

Letartóztatták a református püspököt is.

Kolozsvárról jelentik késő éjjel: A városban elterjedt, de még meg nem erősített hír szerint

Neculcea tábornok letartóztatta dr. Nagy Károly református püspököt.

Dr. Nagy Károly tavaly májusban kapták be az erdélyi református püspöki székhelybe. A főpap, aki székely származású, püspökké való megválasztása előtt a kolozsvári theologia igazgatója volt.

A kormány tiltakozása Apáthy fő kormánybiztos letartóztatása miatt.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Apáthy István fő kormánybiztos letartóztatásáról Nagy Vince belügyminiszter a Magyarország tudósítója előtt a következőket mondotta:

— A fő kormánybiztos a románok tényleg letartóztatták és Nagyszebenbe szállították, még pedig minden megokolás nélkül. A dolog annál meglepőbb, mert Apáthy István mindig szószólója volt a románokkal való békes meg egyezésnek. A letartóztatásról a magyar kormányt a románok eddig hivatalosan nem értesítették. A letartóztatásról vett bizalmas értesülés után a kormány azonnal tiltakozást jelentett be az erdélyi román kormány-nál, sőt Vix alezredes útján Berthelot tábornoknál is. Ettől a tiltakozástól függetlenül a kormány bejelentette az esetet Franchet tábornoknak is, kérve a fő kormánybiztos szabadon bocsátásának elrendelését.

Szegedet antat csapatok megszállották.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.)

Belgrádból jelentik a laibachi távirati irodának, hogy a szövetséges csapatok egy ezrede tüzéséggel együtt egy francia tábornok parancsnoksága alatt megszállta Szegedet.

Illetékes helyen e hírre vonatkozólag kijelentették, hogy a megszállás két nappal ezelőtt tényleg megtörtént.

A liszt és kenyér árának emelése ellen.

A kamara átirata a kormánybiztoshoz és a városi tanácshoz.

Nagyvárad város élelmezési ügyosztályának felügyelő bizottsága tudvalevőleg javasolta a tanácsnak, hogy tekintettel a nagy kezelési költségekre, a főző liszt kilogrammárát 8 fillérrel, a nullásliszt árát pedig 10 fillérrel, valamint a só árát emelje.

Különösen azért tartotta szükségesnek ezen áremeléseket a bizottság, mert az élelmiszereket a legtöbb helyről csak fegyveres erővel tudja elszállítani, s megőrizni, hogy az élelmiszereket utközben el ne rabolják. Ez a költség vagononként 1200 korona költséget okoz.

A legszükségesebb élelmiszerek árának ezen emelését a kereskedelmi és iparkamara helytelennek tartja éppen a mostani nehéz megélhetési viszonyok között s tegnap a következő átiratot intézte dr. Agoston Péter kormánybiztoshoz és Nagyvárad város tanácsához:

Az alulírott Kereskedelmi és Iparkamara megjelölésével értesült arról, hogy Nagyvárad város közlélmézési ügyosztálya egyes elsőrendű élelmiszerárak árát fel-

emelni kívánja. Noha az emelési tervet a közlélmézési ügyosztály az állandó szaporodásban levő üzemi költségekkel indokolja, mégis abban a véleményben vagyunk, hogy a mai idők a legkevésbé sem alkalmasak az áraknak bármily kis mérvű drágítására.

A megélhetési viszonyok ugyanis az utóbbi időben egyáltalában nem javultak és ennél fogva éppen a közszükségleti, precizébbül a közlélmézési cikkek árának emelése a legszegényebb néprétegekre gyakorol nyomasztó hatást. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az élelmézési cikkek drágulása roppant hatással van egyéb cikkek, főként pedig a munkabér, emelkedő irányzatú áralakulására.

De más oldalról abban a véleményben vagyunk, hogy az üzemi költségek fedezetére a közlélmézési hivatal az élelmiszerek árának felemelése nélkül is könnyen találhat fedezetre.

A mai viszonyok között tehát, amidőn a magánkereskedelem a kamara kezdeményezése folytán az árak lényeges mérséklést fokozatosan viszi keresztül, azt hisszük, a város sem térhet ki az idők parancsára elől s így nemhogy emelnie, de crökkenenie kellene az élelmiszerei cikkek árát.

Tisztelettel kérjük azért, méltóztatásuk a közlélmézési ügyosztály áremelési törekvéseivel szemközt állást foglalni és ha már ármérséklésről szó sem lehet, legalább a régi árak érintetlenül hagyását elrendelni.

Nagyvárad, 1919 január hó 15 én.

A nagyvárad kerékedelmi és iparkamara:
Dr. Moskovits József elnök. Dr. Oláh Béla titkár.

Dr Krüger Aladár aker.-szociális szervezkedést sürgeti

A Magyar Kultura legutóbbi számában feltűnést keltő cikk jelent meg dr. Krüger Aladár tollából „Nincs még veszte Magyarország” cím alatt. Dr. Krüger éles szemmel látja meg a magyarság tragikus helyzetét s minden sorában az erős és leverhetetlen keresztény ember hite lüktet. Szavai az éles körben keltettek élénk visszhangot s különösen politikai irányjelölése, amelyben a magyarságnak haladnia kell, őszinte és nagy tetszésre talált.

Többek közt a sajtóról is ír s ezt mondja:

Ahol már van katolikus vagy keresztény lap, ott a katolikus tanácsok és minden meglévő anyagi és erkölcsi erőforrás teljes gőzzel támogatják azt. Nem az eddigi fogozott garasokkal, hanem bőkezűen, ahogy ellenteleink tették és teszik. Ahol nincs meg a mi lapunk, csinálják meg. Ha valamikor, most van szükség a közvélemény teljesen igazi és hű tájékoztatására. És ami az első teendő: azt a régen várt központi nagy keresztény lapot azonnal meg kell indítani, mihelyt lehet.

A politikai irányt határozottan megjelöli dr. Krüger a következőkben:

Nyílt kérdésnek hagynék minden, ami magyart és magyarok, katolikus és katolikus elválaszthatna egymástól. Még az államforma kérdése sem életkérdés ránk nézve.

Ebben még nagyobb tért kellene adni a szociális eszmék tárgyalásának. Tiszta keresztényszociális alapra kell helyezkedni és megértetni mindenkivel ebben az országban, hogy most nem kicsinyes pártérdek, hanem világnézetek ütköznek össze és amely nemzet a hazugság mellé csatlakozik, az könnyörtelenül megsemmisítetik. Ezen a téren találkozni fogunk hívő protestáns testvéreinkkel is.

Az újjáépítés munkájában egy súlyos gond lankasztja ma a lelkeket: mi lesz velünk magyarokkal? Kiszolgáltatva a győztes ellenség kényének, körülbelül ott vagyunk, ahol voltunk a mohácsi vész után, azaz a különbséggel, hogy akkor a török szultán nem használta az „annexió-mentes béke” és a „népek önrendelkezési joga” jelszavakat, mikor a nyers erőszak jogán darabolta fel Magyarországot.

Majd lentebb:

Másik, ugyancsak feltétlenül sürgős ügy a szociális kérdés rendezése. Ez lesz a jövő harcainak ütköző pontja. A keresztény Magyarország jövője attól függ, hogy ezt a kérdést mi oldjuk meg vagy ellenünk oldják meg. Ha azt akarjuk, hogy mi oldjuk meg igazságosan és a krisztusi elveknek megfelelőleg, akkor részt kell vennünk a hatalomban, hogy ne ellenünk, hanem velünk kormányozzanak. Egyeseknek bizony egyéni áldozatot is fog kellene hozni, de sokkal szebb és okosabb dolog az önkéntes áldozat, mint az utca porába letiportatni.

A jövő Magyarország közéletére pedig ezeket mondja:

Az új korszak egyik minisztere azt mondta, hogy hat hétre felfüggeszti az osztálygyűlöletet. Micsoda maradi ember, micsoda önzívz előtti hang ebben az új világban! Gyűlölet? Hát mi hozta létre ezt az egész háborút, ha nem a gyűlölet? Ne hat hétre és ne az osztálygyűlöletet, hanem mindentelje gyűlöletet és mindenkorra fel kell függeszteni, el kell törölni, mert különben na! hét múlva talán más formák közt, de ugyanott fogjuk folytatni, ahol elhagyjuk. Nincs más menekvés, mint visszatérni a kereszthez, enélkül elpusztulunk az új vízőzönben, de ebben a jelben — győzni fogunk!

Román megkeresés az iparkamarához.

A nagyszebeni kormányzótanács a gyárak és iparosok névjegyzékét kéri.

A nagyszebeni román kormányzótanács a következő román nyelvű megkeresést intézte a nagyvárad kerékedelmi és iparkamarához:

Kormányzótanács. Iparügyek osztálya.

Nagyszeben, 1918 dec. 14—27.

32—1918.

Kereskedelmi és Iparkamara.

Nagyvárad.

Kérjük, sziveskedjék a román kormányzótanács ipari osztályának tájékozási végett megküldeni:

1. a kamara kerületében levő valamennyi ipari vállalat és gyár jegyzékét megemlítvén, hogy azok teljesen vagy részben vannak-e üzemben, avagy szünetelnek és hogy az üzemszünetnek vagy üzemsökkenésnek mi az oka és milyen eljárás volna fogandó, hogy ezek a vállalatok üzembe helyeztessenek;

2. a kamaránál nyilvántartott iparosok névjegyzékét;

3. jelentést valamennyi iparágnak a jövőben való fejlesztésére vonatkozólag, kimutatván a különböző iparosok mostani, háború utáni állapotát is.

Az 1. és 2. alatti kérdéseket kérjük nagyon sürgőseknek tekinteni.

Jumanca s. k. osztályfőnök.

A megkeresésre a kamara elkészítette a Nagyváradon és Bihar megyében levő nagyobb gyárak és ipartelepek jegyzékét, annak azonban, hogy a kerületében levő összes iparosok névjegyzékét elkészíttesse,

tisztán technikai okokból nem tehetett eleget.

A kamara a következő magyar nyelvű átirat mellett küldötte meg a gyárak és nagyobb ipartelepek jegyzékét:

32—1918 sz. megkeresésére vonatkozólag van szerencsénk a következőkben válaszolni:

ad 1. Mellékelve küldjük a kamaránk kerületébe tartozó nagyobb ipari vállalatok és gyárak jegyzékét azzal, hogy az üzemek csökkenésének, illetve megszüntetésének oka legnagyobb részben az általános szén és olajhiány, valamint igen sok esetben a nyersanyagok hiánya is, a gyárak és ipari vállalatok teljes üzembhelyezéséhez tehát szénre, olajra és nyersanyagokra volna szükség.

ad 2. A kerületekben levő iparosok névjegyzékének elkészítésére, miután körülbelül 12000 iparosról volna szó s a jegyzék összeállítása rendkívül nagy munkával járna irodai munkaerő hiányában sajnálatunkra nem vállalkozhatunk.

Kamaránknak hagyományos elve, hogy ipari és kereskedelmi kérdésekben mindenkinek készséggel áll rendelkezésére, a közös érdekekre való tekintettel t. címenek is szívesen fog a jövőben is felvilágosítással szolgálni, az ügy könnyebb és gyorsabb elintéztetése végett azonban kérjük, hogy jövőben megkereséseit magyar nyelven is sziveskedjék hozzánk juttatni.

Nagyvárad, 1919 január 13.

A nagyvárad kerékedelmi és iparkamara:
Dr. Moskovits József elnök. Dr. Oláh Béla titkár.

* Szolnok Jánosné temetése. Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt özvegy Szolnok Jánosné temetése. Az elhunyt Szolnok Jenő kir. ügyész édes anyját gyászolja. A halottas háznál nagyszámú jelentek meg a gyászoló család tisztelői és barátai, jelen voltak a főügyesség és a tisztelők közül igen sokan. A temetést Imrik Zoltán tb. kanonok segédlettel végezte. A beszentelés után a gyászmenet az olasz plébánia templomba vonult, ahol gyászmaest tartottak az elhunyt felett. A szentmise végzetével a koszorúkkal borított díszes ércokorost felfették a négyes fogatú üvegdiszbalottas kocsira és az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték az elhunytat végső nyugalomra. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* Közélelmezési értesítések. Lukács Ödön főjegyző, mint a közélelmezési ügyek vezetője a következő hirdetményeket bocsátotta ki:

A közélelmezésre felügyelő bizottság határozata alapján a kenyér árát egyelőre az éhnapig terjedő időtartamra 1919. jan. 16-tól a következőkben állapítom meg: tisztán nulláslisztből készült kenyér péknél egy kg 3-44 K, vízontelárusítónál egy kg 3-48 K, 50 százalékos buza, 50 százalékos rozslisztből készült kenyér péknél 96 f, vízontelárusítónál 1 K.

Tudatom a város közönségével, hogy a közélelmezésre felügyelő bizottság határozata alapján a nullás és főzöliszt, valamint buza ára maximális árát egyelőre két havi időtartamra 1919. január 16-tól a következőkben állapítom meg: nullásliszt vagy buza ára 1 kg 3-36 K, főzöliszt 1 kg. 1-10 K.

Tudatom a város közönségével, hogy a szappan maximális ára a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében kilogrammonként 4-88 K-ban van megállapítva.

Tudatom a város közönségével, hogy az összes városi burkonyelárusító helyeken elsőrendű mákoi hagyma korlátlan mennyiségben kilogrammonként 80 fillérért vásárolható. Nagyvárad, 1919. jan. 15.

* Antalfi Margit kolonbálja a Kath. Körben. Ma délután 4-9 ig tartja meg Antalfi Margitka a Kath. Kör nagytermében a táblabírói babakolon próbabáliját. Ebből kifolyólag a mára hirdett Népszövetség: mozi előadás elmarad.

* Temetés. Nagy gyászoló közönség részvétele mellett helyezték végső nyugalomra özv. Mayr Józsefné szül. nagybesseneyi Besseney Juliánnát, Mayr Sándor édesanyját. Az elhunytat fián kívül kilenc unokája gyászolja, akik közül három jelenleg is orosz fogságban van. A temetést Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte.

* Orvosok felszólítása. A szegedi katonai kerületi parancsnokság rendeletére Szerbiába munkáscsoportokhoz az orvosi szolgálattal ellátására igen magas pótdíjak mellett önként jelentkező tényleges katonai és polgári orvosok felvételnek. Jelentkezni lehet a mai és a holnap nap folyamán az állomásorvosnőknél (tartalekkórház 35. sz. szoba.).

* Koszorúmegváltás. A Katholikus Növendők Egyesület szegényei részére N. N. ur-nőlgv. özv. Szolnok Jánosné halála alkalmával koszorúmegváltás címén 10 koronát adományozott. Hálásan köszöni az Elnökség. — Ugyancsak özv. Szolnok Jánosné elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén Tuka János és neje 10 koronát adományoztak az Erzsébet leányárvaháznak.

Kihalgatások a kormányválság megoldása érdekében

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) A kormányválság dolgában még nem történt semmi változás. A mai tanácskozásoktól sem várható fordulat. Károlyi Mihály elnök ma is több pártpolitikust kéretett magához. A szociáldemokrata párt részéről Peidl Gyula, Weltner Jakab, Garbai Sándor és dr. Landler Jenő jelent meg az elnöknél. A polgári politikusok közül Jánosi Zoltán és

Juhász Nagy Sándor államtitkárok kihallgatása van tervben.

Döntés a tanácskozásokról nem várható. Beavatott politikai körök véleménye szerint péntek előtt nem oldják meg a válságot.

A válság megoldása a polgári pártokhoz tartozó miniszterek véleménye szerint csak koalíció alapján történhetik.

Ukrán csapatok bevonultak Máramarosszigetre.

Délutánra jelezték a románok bevonulását is.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt 11 órakor egy tiszt vezetésével ukrán csapatok jelentek meg Máramarosszigeten, a főnaderő déli 12 órakor fog bevonulni. A tiszt felkereste a város polgármesterét és kijelentette, hogy az ukránok Máramarosszigetet megszállják, mivel nem akarják, hogy a románok kezére kerüljön.

Ugyancsak ma értesítés érkezett a román hadsereg parancsnokától Máramarosszigetre, hogy a román megszálló csapatok délután 5 órakor megszállják a várost. A

polgármester ezt a táviratot közölte az ukrán tiszttel, aki táviratilag kért további utasítást a Stanisluban levő felsőbb parancsnokságtól.

Ha a válasz azt fogja tartalmazni, hogy Máramarosszigetet az ukránok ne hagyják el, akkor ma délután a városért megkezdődik a fegyveres harc a körülbelül egyforma erejű ukrán és román csapatok között. Máramarossziget lakossága a legnagyobb izgalommal várja a történendő eseményeket.

Szabadságolják a most jelentkező katonákat.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Azok az 1896-1897 és 1898. évben született egyének, akiknek most kellene jelentkezniük katonai szolgálatra, a nagy létszám miatt nem vétetnek fel, hanem nyomban szabadságoltatni fognak. Ezeknek semmiféle illetményre igényük nincs.

Cseh csapatok olasz parancsnokának utja a megszállt területen.

A vasuti állomások magyar nevét nem engedi tót felirással kicserélni.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) Szepesujtáról jelentik: Piccioni alezredes, a felsőmagyarországi cseh-szlovák csapatok parancsnoka most utazza be Magyarország megszállt területeit. Utközben Kassán is járt, ahol szemébe ötlött a vasuti állomás új felirata, a magyar Kassa helyett a tót Kosicet olvasta.

Érdeklődés után megtudta, hogy az állomások felirását mindenütt tót nyelvű felirással cserélték fel. Az alezredes erre elrendelte, hogy a vasuti állomások magyar nyelvű elnevezését mindenütt vissza kell állítani.

Irország elszakadt Angliától.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Baseliől jelentik: Az angol lapok a következő washingtoni hírt közlik: Valamennyi itteni diplomatának, senatornak és képviselőnek Patrick Mac Caston ideiglenes nagykövet ezt a nyilatkozatot küldte:

— Van szerencsém közölni, hogy Irország a suverén nép természetes önrendelkező jogának gyakorlása alapján december hó

28-án több mint kétharmad többséggel elhatározta, hogy Nagybritanniával minden politikai összeköttetést megszakít. Az ir nemzet ezért az angol királyt nem ismeri el Irország királyának. Az ir köztársaság ez időtől kezdve nem ismerheti el bármely idegen kormányt az ir jogát, hogy az ir nép ügyében az angol kormánnyal tárgyaljon.

Wilson három hét múlva visszatér Amerikába.

Az előzetes békét Wilson írja alá.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Angol lapjelentések szerint Wilson elnök három hét múlva visszatér Amerikába. Az Egyesült Államok hadügyminisztere addig Párisba érkezik és a béketárgyalásokon ő fogja képviselni Wilson elnököt. Az előzetes békét még Wilson írja alá.

Egész Németországban elrendelték a fegyverek beszolgáltatását.

Sulyos büntetés a jogtalan fegyverhasználatért.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A népbiztosok tanácsától az egész birodalomra érvényesen megállapított rendelet szerint a jogosulatlan fegyvertartást öt évig terjedő börtönnel és százezer márkás pénzbüntetéssel, a fegyverek erőszakoskedésekre való használatát pedig öt évig terjedhető fegyházzal büntetik. A fegyverek beszolgáltatására Poroszországban 24 órát szabtak s valamennyi eddig megállapított és ezután megállapítandó védősereget „köztársasági népőrség” címen foglaltak össze.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.)

Berlinből táviratozzák: Noske főparancsnok Berlin lakosságához felhívást intézett, amelyben közli, hogy ma tekintélyes számú katonaság vonult be a városba az összes nyugati külvárosokat megszállták, vagy a népőrség őrizete alá helyezték. A vezetése alatt álló hadtestek nem az ellenforradalmat szolgálják, hanem megakarják szabadítani Berlin lakosságát attól a hallatlan terrortól, amelytől az az utóbbi időkben olyan sokat szenvedett. Biztosítani kívánják a személy és vagyon biztonságát, a sajtó szabadságát és a nemzetgyűlési választójog szabad gyakorlását.

A francia kamara ünnepélyesen fogadja Wilson elnököt

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A kamara Wilson elnököt ünnepélyes ülésen fogja fogadni. A szertartást megelőzőleg Wilson elnök és felesége a kamara elnökségi termében a parlament tagjait fogadja.

Lengyelek előnyomulása Németország ellen.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) A Wolf iroda jelenti: Bromberg, Schubin, Znin és Dabischin a lengyelek birtokában vannak. Ugyancsak bevonultak a lengyelek Netzwaldba is, míg a német csapatok a netzwaldi csatorna átjáróját még tartják. A német haderők a Cielline Netzert Hopfgarten vonlat tartják.

A világ ellátási viszonyai kielégítőek.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból táviratozzák: A Havas ügynökség jelentése szerint a legtöbb közéletmezési tanács tegnap tartotta harmadik ülését, amelyen meghallgatták a Belgium, Észak-Franciaország és Délkelet-Európára vonatkozó részletes jelentést. Az ülésen elhatározták,

hogy bizottságokat alakítanak, amelyben a négy nagyhatalom meghatalmazottai lesznek képviselve. Megállapították ezután, hogy a világ ellátási viszonyai teljesen kielégítőek és megbeszéltek a kérdéssel összefüggő közlekedési és pénzügyi problémákat.

* Az étesdi főbíró állását tudvalevőleg választás útján betöltötték Besán Kornél, mint azt már napokkal ezelőtt megírtuk. Most Germán Viktor kisbárdról levelet intézett hozzánk, amelyben a Wilsoni elvek alapján a választás jogosságát vitatja. Elmondja, hogy a járás 52 községe közül 49 román, tehát a községeknek joga volt olyan főbírót állítani a járás élére, aki az ő nyelvükön tud beszélni velük. Ezt mi sem vontuk kétségbe. Megszűnt a régi erőszakos választási rendszer a nép választhatja tisztviselőit. De leszögezzük most is, hogy Marjay szabálytalanul járt el, amikor elhagyta minden ok nélkül a helyét. Ha őt erre a nép felszólítja, akkor kötelessége ezt jelenteni felettes hatóságának, amely okvetlenül elfogadta volna a községek népének döntését. A választásnak a szankciót a magyar hatóság adhatta volna meg, mert a közigazgatás most még az ő kezében van. Ha a közigazgatás irányítását kivesszük az ő kezükből, akkor megszűnik az illetékességük. Ez azonban eddig még nem következett be s a törvényes forma betartását azért tartjuk fontosnak, mert a formák erőszakos eldobása a nép között sohasem a békét és a rendet szilárdítja, hanem rendszerint felborította. Ezt megakadályozni pedig közös érdeke a magyar és a román vezető embereknek. Szenélyeket támadni pedig nem szokásunk.

* A Nagyváradi Hitelbank Takarékos és Segélyszövetkezet XIV. évtársulatának kifizetési 1919. január hó 13-án megkezdődtek.

* A Rokkantak Egyesületének közleményei. Felkérjük Nagyvárad város polgárságát, hogy a rokkant szövetség részére a könyv és pénzküldeményeket egyesületünk hivatalos helyiségébe (Vár épület) juttassák el. — Szombat délután 4 órakor igen fontos választmányi ülést tartunk, ott legyenek mindnyájan. — Felhívjuk azon rokkant bajtársakat, akik a meghirdetett nagytörszédre pályázni óhajtának, jelenjenek meg péntek délután 4 órakor a Városi kávéház külön termében. Az elnökség.

* Gyermeknek tilos a mozikban. Nagyvárad város rendérkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a 44965—1918. B. M. sz. rendelet 5. § értelmében 16 évesnél nem idősebb gyerekek csakis felnőtt felügyelete alatt és csak oly mozgóképeknek nyilvános előadásához bocsájttnak be, melyet az országos mozgóképvizsgáló bizottság ifjúsági előadások számára alkalmasnak talált. Jelen rendelet megszegése kihágást képez s 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. Nagyvárad, 1919. január 11-én. Rendérkapitány.

TOBORZÁS
a magyar 2-ös huszárok részére
DEBRECENBE.

Önként jelentkezőket a megállapított napidíj mellett a 2-ös magyar huszárezred Debrecenbe felvesz.

* A fővárosi napilapok terjedelmének újabb korlátozása. Az Újságpapír-Központ végrehajtó bizottsága biztosítani óhajtva a napilapok megjelenésének folytonosságát, kénytelen volt, tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló rotációs papírmennyiségek fogytán vannak, elrendelni, hogy a rotációs újságpapírra nyomott lapok január 15-étől kezdve 8, 6, 4, illetve vasárnaponként 12, 6, 4 oldalnyi terjedelemben jelenjenek meg. A végrehajtó bizottság nyomtatékosan hangsúlyozni kívánja, hogy a lapoknak ilyen háromféle típusban való beosztását azért volt kénytelen elrendelni, mert a készletben levő papírhengerek méretei más beosztást nem engednek meg.

Amint a papírviszonyok javulnak vagy a technikai nehézségek elmúlnak, a végrehajtó bizottság a lapok terjedelmét ismét azon az elvi alapon fogja megállapítani, amint az a 840—1917. M. E. számú rendelet előírja.

* Előadás a francia kultúráról. Ma délután fél hatkor nyitja meg Agoston Péter főispán, a Társadalomtudományi Társaság elnöke a városháza nagytermében a már hirdetett előadás sorozatot. A mai előadást dr. Szilas Lőrénckolozs tanár tartja a 19. század francia irodalmáról. Beleépődj ma is.

* Felhívás az ipartestület tagjaikhoz. Felkérem mindazon, az ipartestületi körébe tartozó iparosokat, kik a választunk által megszerzett donácymentységből maguknak igényt tartanak, igényeiket az ipartestület hivatalában folyó hó 16-án és 17-én 2222 csüörtök és pénteken délelőtti 12 óráig jelentsék be. Felkérem továbbá mindazon iparosokat, kiknek iparuk viszonyl a zsirosszóda nélkülözhetetlen és az egész ország ipari célra használják, hogy a szükségesülket ugyancsak a jelzett napokon e helyen jelentsék be. Nagyvárad, 1919. január 15. Hoidy Sándor iparos tanácselnök.

* Jaures gyilkosának póre. Párisból jelentik: Jaures gyilkosa, Villain ellen a pórtárgyalását véglegesen március 23-án tárgyalják ki.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegcsilárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szerelhetők.

STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Csüörtökön: Zsuzsi. (E. Kovács Mariska felléptével.)

Pénteken: Pacsirta.

Szombaton délután: Császár katonája.

Szombaton este: Tosca.

Vasárnap délután: Névtelen asszony.

Vasárnap este: Mágnas Miska.

Zsuzsi. Barta Lajos mulatságot parasztyigjátékát E. Kovács Mariska művészasszony felléptével ma hozza színi a Szigligeti-színház. Tóth Elek játsza ezuttal is a köljítő paraszt szerepét, amelyben a tavaly előtti bemutatón oly meleg sikerben vett részt. Az öreg hajdu nagyszerű szerepéből Madas Pista csinál kabinetalakot, míg Stoll, Tóthné, Deák, Perényi és Szigeti a több mulatságos figurákat játszá.

Becsapják a leszerelt tartalékos tiszteket.

Mikor fizetik a leszerelési illetményeket?

Sok huza-vona, sok rosszindulatú kifogás és ezerféle igazságtalan közbelépés után a minisztertanács még november végén azt a határozatot hozta, hogy a leszerelt tartalékos tiszteket három havi redukált illetménnyel végkielégítik. Azok a szellemi proletárok, akik mindenükből kifosztva tértek vissza a számtalan harcokról, éhesen rongyosan leste most már a pillanatot, hogy ezt az egy pár koronát megkapja, amelyet, hogy teljes legyen a keserűség, három részbeni kiutalásra osztottak fel. Még így is jó lett volna. Három hónapig ötszáz egynehány korona, valami segítséget jelentett volna azoknak, akik ledobva a mundért, állás és minden jóindulatu támogatás nélkül maradtak. De már közel két hónap telt el a minisztertanács döntése óta és a tartalékos tisztek egy fillért sem kaptak.

A legénységnek azonnal folyósították az illetményeket, mert a legénységtől félték. A tiszturak azonban hallgassanak, elégedjenek meg négy esztendő nyomorúságának, szenvedésének és teljes kibaszniásának elkeresítő emlékével, nekik nem sürgős a vérük, halálverítékük utálatosan komikus díja. Mi történik? Legfeljebb felfordulnak nyomorukban, vagy pedig egy szép napon felemelik gyöngye öklüket és — börtönbe kerülnek...

A nagyváradi tartalékos tiszteket már hónapok óta hitegetik, hogy a szegedi hadbiztosság folyósítani fogja ezt az összeget,

amelyről kifizetik a leszerelési illetményeket. A leszerelték vártak türelmesen, mert azt mondták nekik, hogy január 1-én, vagy 2-án feltétlenül megjön a pénz, két hónapra, decemberre és januárra. Azonban hiába vártak. A kerületi hadbiztosság, nem tudván szabadulni a régi copftól december 20-a körül valami alaki hiba miatt vissza küldte a felterjesztést, amit a 4. pótzászlóalj két nap múlva újra, teljesen hibátlanul ismét felterjesztett. A pénz azonban csak nem jött.

A leszerelt tisztek és altisztek egyesülete legutóbb egy futárt küldött Szegedre, hogy szorgalmazza a pénz elküldését, vagy kiutalását. Ugyanekkor távirati úton fordult a hadügyminiszterhez, kérte, hogy utasítsa a lassu munkához szokott hadbiztosságot a rendelet betartására. A futár visszaérkezett, de olyan lesújtó hírral, hogy a tisztek most már csaknem egészen lemondhatnak a nehezen megígért összegéről.

Beszámolt ugyan a futár arról, hogy Szegeden a kerületi hadbiztosságot kiszorították a megszálló francia csapatok a hivatalából, a hadbiztosság most költözködik és nem ér rá, hogy a leszerelési díjakat számfeljese, rovatossa, bevezesse, kivezesse, postára adja és a postai vevényt a postáskiszszonytól átvegye.

A főiskolai hallgatók tegnap tömegesen kivándoroltak a Rulikovszky-uti laktanyába, mert azt hitték, hogy a rájuk vonatkozó miniszteri rendeletet nemcsak Budapesten, hanem Nagyváradon is respektálják. Tévedtek, nem kaptak egy fillért sem. A várban sem fizettek.

Pedig jó volna sietni, mert ha bejönnek a románok, lebélyegzik ezt a sok sima hátú bankót és a leszerelt tartalékos tiszturak sirva nézhetnek az üres ígért után. Pedig milyen egyszerű volna a megoldás. A kerületi hadbiztosság hatalmazza fel a honvédek és a vár gazdasági hivatalát, hogy a leszerelési illetményeket kifizethesse. Ezzel az egyszerű felhatalmazással vége volna minden felesleges torturának.

Amerikai bizottság tárgyalásai Budapesten.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt fél tizenegykor futott be a nyugati pályaudvarra a bécsi személyvonat, mely a központi hatalmak politikai viszonyainak tanulmányozására kiküldött amerikai bizottság tagjait hozta Budapestre. A bizottság E. C. Coolidge neves amerikai professzor, tagjai: Storey, Gvoduin, Martin, Padker, Dawison. Valamennyien amerikaiak, akiket Károlyi Mihály köztársasági elnök és a kormány megbízásából Balogh Ernő államtitkár, Bárczy István, Podmaniczky Tibor miniszteri tanácsos és Zerkowitz Emil kormánybiztos fogadott. Balogh Ernő angol nyelven ezt a beszédet mondta:

— Uraim, Károlyi Mihály elnök és a magyar kormány nevében örömmel üdvözlöm önöket Budapesten. A cél, mely idevezette önöket, hogy legkörülményesebben megvizsgálják és tanulmányozzák ügyünket, már önmagában is elégtétel nekünk. Részünkről mindent megteszünk, hogy adatainkat leghibebben bocsássuk rendelkezésükre tárgyilagossági tények alapján. Mindez hozzá fog

járulni, hogy megalkossák véleményüket. Nem várunk mást, csak igazságot s mélyen érezzük, hogy minden az önök pártatlanságán nyugszik.

Coolidge tanár meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést, ezután a bizottság tagjai a miniszterelnökség autóján a szállásukra hajtottak.

Budapest, jan. 15. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Károlyi Mihály a köztársaság ideiglenes elnöke délelőtt fogadta a Coolidge tanár vezetése alatt érkezett amerikai bizottság tagjait, akik ezután Berirkey Dénes designált miniszterelnöknél tisztelegtek. Coolidge professzor tanácskozást folytatott Jászi Oszkár nemzetiségi és Buza Barna földművelésügyi miniszterrel, valamint Hock Jánossal, a Nemzeti Tanács elnökével.

Este hét órakor Károlyi Mihály elnök a bizottság tagjainak tiszteletére teát adott, amelyre meghívót kaptak a politikai élet kiválóságai is. A bizottság tagjai két három napig maradnak Budapesten.

Hogy élnek a katonák a laktanyákban.

Kétségtelen, hogy a városban már több, mint egy hete külsőleg is teljes a rend és nyugalom. Megszűntek az éjszakai jedszövődések s ha a katonák megjelennek az utcán, a legnagyobb fegyelmeyzettséget tanusítják.

Nagy munka volt a katonaság megszervezése, de sikerült és ennek a munkának most szilárdítják az alapját a laktanyákban. A helybeli Katonatanács nagy körültekintéssel kidolgozta a katonaság foglalkozási programját s ezt Raics ezredes, kerületi parancsnok jóváhagyva tegnap küldte le Nagyváradra.

A foglalkozás nagyjában megegyezik a régi szabályzati előirással addig, amíg el nem érkezik ahhoz a ponthoz, ahol a katonák szociális nevelését nem érinti. Az ébresztőt reggel fél 7 órakor fújják, 7 óra 30-ig öltözködnek, 8-ig reggeliznek, 9-ig létszámot egyeztetnek, névsort olvasnak, elosztják a legénységet munkára, gyengélkedők részére orvosi vizitákat tartanak és lezajlik a bizalmiférfiak asszisztálásával a századkihallgatás. Ezután 10-15 perces tornagyakorlat következik a tisztek vezetése alatt. 9-10-ig folyik a katonai kiképzés, fegyverforgás, csapatmóciók gyakorlása, lögyakorlatok s minden 2 héten egyszer éles töténnyel való gyakorlatozás. Egy negyedóra pihenő jár a munka után, majd 11-ig oktatás következik teljesen a modern szellemnek megfelelően: megtanítják a katonát, hogyan viselkedjék, ha őráratba megy stb.

11 órakor zászlóaljkihallgatásra mennek. Különben 11-től délután 2-ig teljes pihenőt élveznek.

Délután 2-től 2 óra 45 percig sportjátékokkal szórakoznak a katonák, tornáznak s mindenki azzal erősíti testét, amely neki legjobban megfelel. Ugyenkor folyik a tűzoltócsapat gyakorlatozása is.

Rossz idő esetén bent a laktanyákban megnyitnak az iskolák az analfabéták részére. Külön tanfolyamokon képzik tovább szaktanárok a kereskedelmi alkalmazottakat. Közben pihenőt kapnak s 4-től 5-ig szociális, gazdasági és ismeretterjesztő előadásokat hallgatnak. 5 órakor parancskiadást tartanak.

A katonák tanárai egyelőre önként jelentkező tisztekből és polgári professzorokból fog rekrutálódni. A kintlakást megengedik.

Franciaországban már megengedik a németekkel való kereskedést.

Budapest, január 15. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti: Rendeletet adtak ki, amely szerint bizonyos esetekben hatályon kívül helyezik azt a tilalmat, hogy Németországgal nem szabad kereskedelmi összeköttetést fenntartani. Ez a rendelkezés azokra vonatkozik, akik a szövetségesek által megszállott délrajnai területen laknak.

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplikáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. l. em. Telefon 10-50

Ismét emelik a színházi helyárat.

Hétlécen lépett életbe az új felemelt ár-szabás a színházban. Az igazgató, illetve a konzorcium kényszerítve volt erre a felemelésre, mert a rendőri inspekciók költségét nem tudta más úton előteremteni. Ez ellen az emelés ellen nem is lehetett senkinek sem kifogása, hiszen nyílt titok, hogy a színpad munkásai, akik egyik legszebb kötelességet teljesítenek ezekben a torkot ösz-szeszontó napokban csak szűkösen élnek kis jövedelmükből, sokan még szűkösen sem, csak tengődnek egyik napról a másikra. Tehát ez az emelés jogos volt.

Most ismét azt az utasítást fogja kapni — vagy már meg is kapta — Erdélyi Miklós, hogy újból emelje fel a helyárat és a bevétel többletéből a tüzoltók felemelt ügyeleti díját fizesse. Jogos lesz ez az emelés is. De szeretnénk már egy olyan stájerot látni, amelynek az eredménye ne rendőrök és tüzoltók zsebébe folyon, hanem a színészekébe, akik az előadásokon mégis csak nehezebb és több munkát fejtenek ki, mint a zenén és a darabon elmélázó inspekciók.

A miniszter felemelte a színházak és egyéb mulatókban tartandó előadások alatt ügyeletet szolgáltató teljesítő rendőrök díjait. Ezzel kapcsolatban Nagyváradi város az ügyeletet szolgáltató tüzoltók díjait is felemelte, ami naponként nagyobb összegű új terhet ró a színházra, miért is Erdélyi Miklós igazgató a tüzoltók ügyeire és díjainak felemelését helyesli a megbízta a polgármestert, hogy tárgyaljon a színház igazgatóval olyan irányban, hogy a tüzoltók felemelt díjait a helyárat emelése révén fizethesse a színházi konzorcium.

Tüntetés a vallásoktatás mellett.

Méretében hatalmas, lelkesedésben páratlan gyűlést rendeztek a különböző magyar egyházak képviselői az iskolákban kötelező vallásoktatás érdekében Budapesten, a Vigadóban.

A kötelező vallásoktatást és nemzetünk éai vallás erkölcsi alapjait érintetlen megóvó nevelést követelő határozatot valamennyi egyház képviselője elfogadta és kemény szavakkal juttatta kifejezésre az egyházak állásfoglalását.

A kötelező vallásoktatás mellett rendezett gyűlésen Szilassy Aladár, a közigazgatási bíróság alelnöke elnökölt. Társelnökök voltak: Farkas Edith a katolikusok, Liedemann Frigyes dr. bánya evangélikus egyházkerületi jegyző az evangélikusok, Agoraszty Péter kuriai bíró a görögkeletiek, Pásztyéy Jenő kuriai bíró a görög katolikusok, Glass

Izidor kórházi főorvos és Hartstein Lajos az országos orthodox iroda alelnöke az izraeliták, József Miklós esperes pedig az unitáriusok képviselőitében.

Haller István orsz. képviselő előterjesztette a határozati javaslatot, mely a következőket mondja:

Ünnepi komolysággal hívjuk fel a vallás erkölcsi oktatás és nevelés ellen irányuló szélsőséges törekvések veszedelmére hazánkat igazán szerető, annak békeességét és boldogságát kereső összes honfitársaink figyelmét. Vallásos és hazafias aggodalommal emeljük fel ellenük óvó és tiltakozó szavunkat. Követeljük nemzetünk ősi vallás erkölcsi alapjainak sértetlen megóvását s a minden felekezeti harcot kerülő, ugy tartalmában, mi a módszerében a helyes pedagógia elveihez alkalmazkodó vallás erkölcsi oktatásnak és nevelésnek közoktatásunknak egész vonalán való megtartását. Elhatározzuk, hogy ezt az ünnepi óvásunkat és tiltakozásunkat országunk kormánya és vallás- és közoktatásügyi minisztere előtt élőszóval és írásban tolmácsoljuk, kérve hazánk és nemzetünk sorsának összes intézőit szavunk meghallgatására, ősi vallás erkölcsi alapjaink sértetlen megóvására s a vallás erkölcsi oktatásnak és nevelésnek közoktatásunk egész vonalán való megtartására.

A gyűlés egyhanguan elhatározta, hogy határozatát tudomására hozza a köztársaság elnökének és a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

HIREK

* A Nagyváradi Urak Mária kongregációja ma, csütörtökön este fél 7-kor a szokott helyen tartja összejövetelét.

* A Szabadegyetem tegnapi estélyén az egyik előadó: Szmazenka Ernő, a vasúti villamos vasút igazgatója volt. A közforgalmi gazdasági vasutak-ról szólva részletes tájékoztatást nyújtott a jelenlevő közönségnek azoknak mezőgazdasági fejlesztésünkre való befolyásáról és szakszerűen tárgyalta mindazokat a kérdéseket, amelyek a közforgalmu gazdasági vasutaknak a helyi érdekű és elsőrangú vasutakhoz való csatlakozási viszonyában törvényhozási szabályozást igényelnek. A második előadó Altnöder Andre, városi főmérnök „Városrendezési problémák” címe alatt alapos és kiterjedt tanulmányok alapján igen sok tanulságos dolgot mondott a helyes, céltudatos városrendezési politikáról, az évtizedekre előrelátással megkoncipiált városrendezési tervről, amelynek alapján a régi városrészek szabályoztatnak s újak születnek. A helyes városrendezés alapelvei a célszerű beépítés, a forgalom igényeinek tekintetbevétele, a szépséget, egészségügyi és szociológiai szempontok szerint irányulnak. A nyitott és zárt soru építkezési övezetek utcabeosztások,

parkok, üdülőhelyek, játszótérek és tornatermek célszerű elosztása, az üzleti városrészek a maguk nyugodt forgalmával, a lakásra rendelt városrészek, különösen a családi bensőségnek szentelt kertvárosok és csendes nyugalmukkal tették teljessé a képet, amelynek nem egy részletét óhajtanánk legközelebbi környezetünkben, Nagyváradon is megvalósítva látni.

* Tamásfalvi Thury Ignác halála. Belényes község társadalmának egyik becsült és tisztelt tagja Tamásfalvi Thury Ignác ottani közigazgató elhunyt. Különösen Biharvármegye közügyeiben fejtett ki életk tevékenységet s évtizedek óta agilis tagja volt a vármegye törvényhatóságának s résztvett a megye politikai életében. Temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe Belényesben.

* Hamza Gyuszi. Hat évig Pesten játszott s most a nehéz napokra lejtött vigasztalni bennünket a hegedűjével Nagyváradra. Nem vagyunk már mulatók Gyuszi lelkem, még az sem bánt már minket, hogy kilenckor haza kell menni az Emlékből. Nem tudom én azt elhinni, hogy Gyuszi nekünk fog muzsikálni, nem is várom tőle, hogy törje össze a hegedűjét. Álljon csak oda a tükrös oszlopok közé és játszon azon a boldondos szerszámon mindenféle dalt. Rá kell bízni ő rá, hogy mit válogasson össze egy-egy estére, szükség van most rá és soha jobbkor nem jöhetett, mint ezekben a komor napokban.

* A kéményseprési kormánybiztós hatásköre. A kereskedelmi miniszter leiratban értesítette a törvényhatóságokat, hogy Halász Jenő, Budapest területére kinevezett kéményseprési kormánybiztos hatáskörét az ország egész területére kiterjesztette. A kormánybiztos hatáskörébe tartozik a háborúból hazatért kéményseprősegédek elhelyezésének ellenőrzése s hogy a kéményseprési kerületekben a tűzbiztonság érdekeinek megfelelő számú és szakképzett munkaerőt alkalmaztak e, a kéményseprési ipar közsegésítésének (körzeteknek) előkészítésénél és végrehajtásánál való közreműködés, javaslattétel a kéményseprési ügyekben általában.

* Dr Fráter Kálmán városi fogalmazó tb. aljegyző, aki a háboru alatt katonai szolgálatot teljesített, elfoglalta állását a városnál s Lukács Ödön főjegyző mellé osztatott be szolgálati tételre.

* A népszövetségi mozielőadások e héten, mint megirtuk, pénteken, szombaton és vasárnap lesznek.

* Igazolni kell az autók tulajdonjogát. Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatala felhívja a város összes autó tulajdonosait, hogy gépkocsijuk tulajdon jogának igazolása céljából Entlich Imre tb. rendőr kapitánynál (Fődszint 9. sz. szoba) jelen hirdetmény megjelenésétől számított 3 napon belül annál is inkább jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a törvényszerű eljárás folytánba tételén felül gépjárműük lefognak foglaltatni. Jánossy s. k. rendőrkapitány.

Túzifa

házhoz való szállítására megrendelést elfogad az

Apollo-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

Délutáni előadások. Szombat délután Földes Imre nagyhatalmú színművét, a *Császár katonái* című ki előadásra, melyben Tóth, Bihari, Gróf, Harsányi, Váradi, Deák és Szigei, a nők közül Jósika Mici játsszák a vezérszerepeket. Vasárnap délután a *Névtelen asszony* meg Gasdy Arankával a címszerepben, a fiatal védőügyvéd hálás szerepe Váradi Lajos kezében van.

Pacsirta. Lehár fölbemászó operettje a hét pénteken kerül színpadra Aggházy Melindával a címszerepben.

Az új pénztárnyitás. Tekintettel az esti előadások hat órai kezdetére, a közönség kényelmére ezentúl a pénztár 9-12, illetve 2-4 ig lesz nyitva.

MOZI.

Robinson kisasszony. A leghíresebb filmattrakciók sorában is mint nevezetes eseményt emlegetik a Robinson kisasszony című kalandor drámát, mely Todesfalvat nach Monte Silva címen több mint száz előadást ért Bécsben. A klasszikus film szöveges, meglepő cselekményével és elsőrangú szereplői révén vált nemzetközi szenzációvá. A remek filmeseményt ma mutatja be a Uránia

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: NILF LÁSZLÓ.

VIGADÓ mozgószínház 16-án Fekete ország. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLÓ mozgószínház 16-án Amerika leánya II. rész. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Nyílttér

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik néhai férjem temetésén megjelentek és fájdalommat ezáltal enyhítették, fogadják őszinte, hálás köszönetemet.
őzv. Dittert Edéné.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok a rokonok és ismerősök a kik néhai Erzsike leányom temetésén résztvettek, bánatunkban részvétőket kifejezték, fogadják hálás köszönetünk nyilvánítását.

Özvegy Babrik Józsefné és családja.

URÁNIA mozgószínház 16-án Robinson kisasszony. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napiában egyszer indul s csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlsufolt vonatról és még aznap vissza is térhessen, Váradról a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó automobil a hó 12-től kezdve, reggelenként 8 órakor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számához mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 koronát. Fürdőbérlet.

FÉSÜK

Hajfésűk, hajdiszek, finom parfümök, puderek szappanok, arckrémek, manikűrök, kefék, bőrszerszények, ékszerutánzatok, divatgyöngyök, játékok és ajándéktárgyak

olcsón beszerezhetők Fésű- és diszműáruház Saspassage 42. Nebeithau A. utóda Szabó J.

VISZKETEGSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

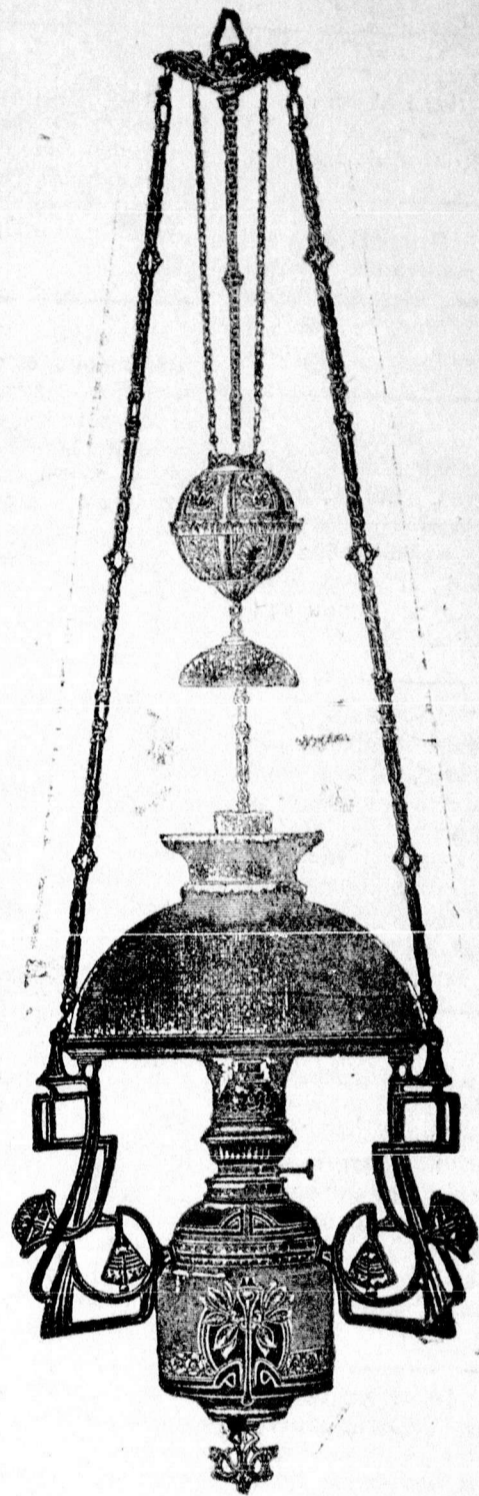
„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti peccsés dr. Flesch-félét kérjünk. Próbategely 4 K, nagy tégely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár: „CSILLAG“-gyógyszertár Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.) Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedüs Rezső „Szent László“ gyógyszertárában, Sebestyén Arthur „Diana“ gyógyszertárában. Kain Eszter „Arany-sas“ gyógyszertárában.

Heti árjegyzék

- Szines ebédikészlet aranyozással 12 személyre 300.—
- Szin es teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika vízeskancsó szines 20.—
- Majolika virágváza szines virággal 15.—
- Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
- Porcellán asztalt lámpa nikel, felszerelve 40.—
- Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók. Eladás nagyban és kicsinyben. Képkerekezés, ablaküvegerés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Szobabúter
matt, faragott eladó.
Aradi-uti tüzérekantinban

Portörlik
és padlóörlik darabja
6 kor. Hegedűs János
Nagyvárad, Rákóczi-ut
1. szám.

Bérbe
kivennék szőlőt váradi
hegyen, hol lakás és
istálló is van. Ajánlatot
"Szőlő" jelige alatt
bérleti ár megjelölése
mellett "Központi legy-
irodába."

Tavaszi
szepiek, májfoltok, bőr-
vörösség, kiütés, mi-
gyszerek ellen biztos az
IPO-krém. Ára 5 kor.
és szappan Viora át-
mosó ára 6 korona. Kap-
ható Farkas István Apolló
drogériájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Pemete
és hársamézecukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangtisztító, oldó
hatása. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

Imakönyvek
nagy választékban kap-
hatók a Szent-László-
templomsekretyében.

Salétrom-só!
konka- és huspácolás-
hoz minden mennyiség-
ben kapható Nemeth
Pál Arany-kereszt gyógy-
tárában, — városháza
mellett.

Likör
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benedikt-
er, Allasch, Meggy stb.
essentliák, Törköly, Szil-
vörlum, Seprő, Cognac-
dionatok használati uta-
ttással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István "Apolló"
drogériájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Nekem biztos, kipróbált,
megbízható poloskák Ir-
tára. Kis üveg 4 K,
középvég 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István "Apolló"
drogériájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Ne dönja ki pénztét
el ruháért, mert a ki-
röndben beváltóruhafesték-
vel régi ruhádarabjait
olcsó pénztért házilag
festheti. Egy levél ára
70 fillér. Nemeth Pál
Aranykereszt gyógyszer-
tárában, a városháza
mellett.

Fényképezeti
eszközök, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
"Apolló" drogériájában,
Rákóczi-ut 7-B.

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzaesiriz	— — —	K 19:60
1 kgr. la. aranyesiriz	— — —	K 39:20
1 kgr. la. folyékony csiriz	— — —	K 8:—
1 kgr. la. faszeg 2-15 sz.	— — —	K 8:—
1 drb. brassói talpráspoly	— — —	K 3:80
1 drb. brassói kireszelő	— — —	K 3:30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2:50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12:80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K —70

**Papírvászon és mindenféle cipész-
kellékek olcsó napi áron.**

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	— — —	K 6:80
ugyanaz zsákvételnél	— — —	K 6:25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	— — —	
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 4:80
100 drb 3/4" " — — —	— — —	K 6:80
100 drb 1" " — — —	— — —	K 9:60

Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításá-
val. Gyors és pontos kiszolgálás.
STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Felső Kereskedelmi
és Polgári iskolai

**MAGÁNTANULÓKAT
ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL,**

állandó tanfolyamot:
gép, gyors, szép- és helyesírásban,
keresk. számtanban, levelezésben,
könyvvitelben stb. tart:
a DONAT-féle
ker. magántanfolyam.

**Uj német kurzus kezdődik
január 15-én. Korrepetíció!!!
Zongoratanítás!**

Bejelentések
naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u.
Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
anuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsönöket
ugy földekre mint városi bérházakra
15-65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett
minden árfolyam levo-
nás nélkül
készpénzben folyósítunk.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.**

Kávéház átvétel.

— Van szerencsém a n. é. közönséget ér-
tesíteni, hogy az

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim
igényeinek megfelelően fogom tovább ve-
zetni. A kávéházamban szolid árak mellett
pontos és figyelmes kiszolgálás lesz. Vezér-
eivem.

Minden este külön színházi vacsorát
szolgálók fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló
tisztfelelő

MAYER VILMOS.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálló épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szilvágyi-színház mű-
vészeinek egyedülálló
szállíója.

Tisztításokat és át-
kötéseket elvállalunk.
Fűzők merték után a
legrövidebb idő alatt ki-
készülnek.

Mocsáry Sándor
törv. bei. cég.

Villany-, gáz- és víz-
vezetékszerelő, bronz-
műves, bádógos, laka-
tos, műszerész és ga-
vanizáló. Irógép-, ke-
rékpár-, grammofon-
javító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

**ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetétet köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsönöket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.
A telep telefonja 514. Főszerező telefonja 55.